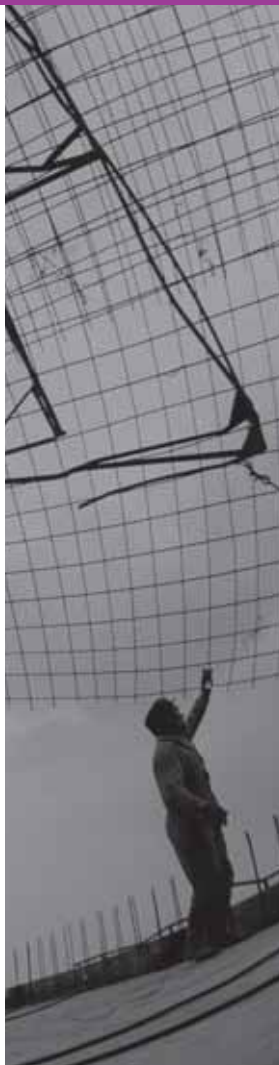

Годишен доклад 2009

Резюме

Европейска агенция за безопасност и здраве при работа

Основни дейности през 2009 г.

В цяла Европа 2009 г. беше година на икономическа криза: много икономики се бореха да излязат от състоянието на рецесия, а равнищата на безработица се повишаваха. През този труден период Европейската агенция за безопасност и здраве при работа („Агенцията“) не престава да изтъква значението на здравето и безопасността за успешните организации.

Най-важните дейности на Агенцията през 2009 г. включват Европейското проучване на предприятията по отношение на новите и нововъзникващите рискове (ESENER), кампанията за оценка на риска „Здравословни работни места“, общоевропейското проучване на общественото мнение относно безопасността и здравето при работа, фотоконкурс и филмовата награда „Здравословни работни места“.

СЪБИРАНЕ И АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИЯ

Европейски център за наблюдение на риска

През 2009 г. приключи проучвателната работа по значимия проект на Агенцията [„Европейско проучване на предприятията по отношение на новите и нововъзникващите рискове“](#) (ESENER). Проучването представя информация в реално време от организации в цяла Европа, която илюстрира как тези организации подхождат към рисковете, свързани с безопасността и здравето при работа (и особено психосоциалните рискове, като стреса, насилието и тормоза), и какви са движещите фактори за, и пречките пред доброто управление на БЗУТ; тази информация има основно значение както за органите, определящи политиката, така и за предприятията. За първи път се осъществява общоевропейско проучване на тази тема на равнище на предприятията. Предварителните резултати от проучването бяха оповестени на заключителната проява на проведената от Агенцията кампания за оценка на риска „Здравословни работни места“, проведена през ноември 2009 г., а пълните резултати ще бъдат публикувани през юни 2010 г. в рамките на проява, организирана от испанското председателство на Съвета на ЕС.

През 2009 г. Европейската обсерватория на риска (EOR) в рамките на Агенцията започна изпълнението на проекта *„Прогнози“* (Foresight), който е посветен на анализ на рисковете, които все още не са станали очевидни. Проектът *„Прогнози“*, който обхваща 10-годишен период, ще предоставя на органите, определящи политиката, възможни сценарии за бъдещи процеси, с което ще им помагат да предприемат действия, за да ограничат до минимум

новите рискове на работните места. Първото проучване в рамките на проекта *„Прогнози“*, което започна през 2009 г. с покана за представяне на предложения, е посветено на актуалния въпрос за новите и нововъзникващите рискове, свързани със „зелените“ работни места.

Беше публикувана [„Експертната прогноза за нововъзникващи химически рискове, свързани със здравето при работа“](#) — последният от четирите основни доклада на EOR, посветени на нововъзникващите рискове, останалите от които разглеждат психосоциалните, физическите и биологическите рискове: целта на тези доклади, взети заедно, е да документират съвременните познания в тези ключови области на безопасните и здравословни условия на труд (БЗУТ). Докладът за химикалите, който представя мненията на експерти от цяла Европа, определя конкретни видове вещества и излагане, които пораждат загриженост. Както и останалите доклади, той дава отправна точка за по-нататъшни проучвания и дискусии.

В помощ на кампанията на Агенцията *„Здравословни работни места“* през 2010—2011 г., която ще бъде посветена преимуществено на въпроса за поддръжката, беше подготвен преглед на литературата по темата *„Поддръжката и безопасните и здравословни условия на труд“*. Прегледът представя за първи път цялостна картина на условията на труд на работещите в областта на поддръжката и също за първи път документира големия дял на трудовите злополуки, свързани с работните места в областта на поддръжката в Европа.

В рамките на текущия проект на Агенцията *„БЗУТ в цифри“*, който има за цел да набави данни във връзка с превенцията на трудовите злополуки и професионалните заболявания в Европа, беше публикуван докладът [„БЗУТ в цифри: стресът на работното място — факти и цифри“](#), представящ обобщени статистически данни и резултати от научни изследвания от цяла Европа.

В рамките на проекта *„Жените на работното място“* започна подготовката на преглед на литературата, посветен на свързаните с БЗУТ аспекти на нарастването на броя на жените в работната сила в Европа.

В рамките на **НОВИЯ ПРОЕКТ ПО БЗУТ, ERA**, който има за цел да стимулира координацията на изследванията в областта на БЗУТ в Европа, участващите организации проведоха първата съвместна покана за представяне на предложения по темата за свързания с работата стрес.

Изготвеният през 2009 г. преглед на литературата на темата [„Интерфейсът човек-машина като нововъзникващ риск“](#), основан на доклада на ЕОР за нововъзникващите физически рискове, подчертава значението на ергономичния дизайн.

Друг преглед на литературата на тема [„Безопасните и здравословни условия на труд на работниците по почистването“](#) разглежда рисковете, на които са изложени тези работници. Това е първото проучване от този вид, който е проведено на равнище на ЕС. Агенцията организира семинар с участието на заинтересовани страни и изследователи, на който бяха обсъдени резултатите от прегледа и бяха набелязани действия за подобряване на безопасността и здравето за тази често пренебрегвана група работници.

Новият доклад [„Проучване на пределно допустимите стойности в работна среда за канцерогенни, мутагенни и репротоксични вещества \(CMR\) на равнището на държавите-членки на ЕС“](#) съдържа общ преглед на прилаганите от отделните държави-членки на ЕС системи за определяне на пределно допустимите стойности на работните места за излагане на опасни вещества.

Докладът [„Стратегическо планиране на инспекциите по труда за безопасни и здравословни условия на труд“](#) разглежда темите в областта на БЗУТ, които са приоритетни за инспекциите по труда във връзка с дейностите за научни изследвания и повишаване на осведомеността. Инспекциите по труда имат важни функции за повишаване на безопасността и здравето при работа и във все по-голяма степен насочват вниманието си върху прогнозирането, определянето и превенцията на нововъзникващите рискове.

Информация за работната среда

Работата на звеното „Информация за работната среда“ в областта на икономическите стимули е свързана с факта, че организациите се нуждаят от информация с гарантирано качество в тази област. Много правителства и застрахователи биха желали да въведат по-ефективни схеми за стимулиране, но те се нуждаят от информация как да се предприеме такава стъпка и кои модели са с доказана ефективност. Изложените в доклада констатации бяха използвани в рамките на два семинара за експерти, организирани по темата.

В рамките на проекта [„Промоция на здравето на работното място“](#), който е посветен на действията на работодателите за насърчаване възприемането от техните работници и служители на здравословен начин на живот, бяха осъществени проучвания на ефекта от [„Промоцията на здравето в транспортния сектор“](#) и от [„Промоцията на психичното здраве в сектора за здравеопазването“](#), а също така бяха публикувани проучвания на конкретни случаи, свързани с

промоцията на психичното здраве и на здравето на работното място сред младите работници.

През 2009 г. бяха изготвени два доклада, посветени на интегрирането или включването на БЗУТ като неразделен елемент в образованието. Първият от тези доклади: [„Темата за безопасните и здравословни условия на труд в учебната програма на училищата: изисквания и дейности в държавите-членки“](#) представлява първият изчерпателен преглед на подходите в държавите-членки на ЕС за включване на образованието в областта на БЗУТ и предотвратяването на рисковете в националните учебни програми. Вторият доклад под заглавие [„Предотвратяване на рискове сред младите работници: политика, програми и практики, приложими на работното място“](#) представя примери за добра практика в областта на предотвратяването на рисковете за младите работници.

Един от трайните резултати от кампанията за оценка на риска „Здравословни работни места“ ще бъде безплатният [„онлайн интерактивен инструмент за оценка на риска“](#) (OiRA) за микро и малки предприятия, който в момента е в процес на разработване. Освен това уебсайтът предоставя достъп до изчерпателна база данни, която съдържа списъци за проверка, наръчници и други инструменти за оценка на риска от цяла Европа.

Докладът [„Практическа превенция на риска: добра практика, свързана с оценката на риска“](#) представя примери за ефективна оценка на риска, отличени с награди за добри практики в рамките на кампанията „Здравословни работни места“ през 2008—2009 г.

Докладът [„Оценка, премахване и значително намаляване на професионалните рискове“](#) представя конкретни случаи на идентифициране и успешно премахване или значително намаляване на рискове на разнообразни работни места в резултат на процеса на оценка на риска.

Докладът [„Многообразие на работната сила и оценка на риска: да гарантираме, че всички са обхванати“](#), изтъква необходимостта от провеждане на всеобхватна оценка на риска, за да бъде отчетено многообразието на работната сила в процеса на оценка и управление на рисковете.

Завършен е прегледът на поредица от практически примери, свързани с превенцията на мускулно-скелетните смущения в [селското стопанство](#).

През 2009 г. започна реализацията на проект за идентифициране на добри практики в областта на управлението на рисковете за БЗУТ в пътният транспорт.

Наред с това Агенцията продължи работата си за подобряване на удобството на ползване на раздела в

своя уебсайт, посветен на [законодателството по безопасност и здраве в Европа](#).

През 2009 г. бяха подготвени разнообразни материали за следващата [кампания „Здравословни работни места“ относно безопасната поддръжка](#), включващи ръководство за кампанията, информационни материали, презентации, постери и листовки, примери за добри практики и анимационен клип с популярния анимационен герой Напо.

КОМУНИКАЦИИ, ПРОВЕЖДАНЕ НА КАМПАНИИ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ

2009 г. е втората и заключителна година на успешната [кампания за оценка на риска „Здравословни работни места“](#) на Агенцията, която представлява крайъгълен камък на дейностите за управление на здравето и безопасността. Кампанията, която понастоящем е най-мощната подобна дейност в света, отчете рекордни равнища на участие във всички държави-членки на ЕС и извън Съюза. Повече от 2 млн. информационни материали бяха разпространени в целия ЕС.

Дейностите в рамките на кампанията се проведоха и с участието на 43 авторитетни европейски организации в качеството им на [официални партньори на кампанията](#).

С [наградите за добри практики](#), организирани като част от кампанията, бяха отличени организации с извънреден принос за популяризирането на оценката на риска на работното място.

Агенцията, заедно с всички фокусни точки, организира следващия пакет в подкрепа на европейските кампании (ЕСАР) и предостави подкрепа на информационни дейности на национално равнище: 101 национални срещи на партньори и заинтересовани страни, 14 медийни прояви (пресконференции, кръгли маси за журналисти / експерти), 3 радиопредавания, 21 национални информационен бюлетин и 20 професионални статии.

Освен това беше извършена оценка на ефективността на дейностите в рамките на кампании, както и на двугодишния модел за провеждане на кампании и механизма за подкрепа на кампании ЕСАР. Като цяло кампанията „Здравословни работни места“ през 2008—2009 г. е една от най-успешните кампании и са събрани значителен обем доказателства за повишено осъзнаване на значението на оценката на риска (и начините за извършване на такава оценка), както и за други положителни резултати.

[Европейската седмица за безопасност и здраве при работа, проведена през октомври 2009 г.](#), беше фокус на информационните дейности, включващи широк

спектър от конференции, семинари и дейности за обучение.

Кампанията беше закрита с [Европейската среща на върха за оценката на риска и МСП](#) — събитие, подкрепено от шведското председателство на Съвета на ЕС, испанското правителство и баското регионално правителство. Лица, отговорни за определяне на политиката в ЕС, социални партньори и водещи експерти в областта на безопасността и здравето се събраха, за да обсъдят въпросите, повдигнати в рамките на кампанията.

За първи път в рамките на проявата, организирана за официалното закриване на кампанията, беше проведен [Ден за осъществяване на контакти](#), в рамките на който партньори на Агенцията от цяла Европа, и по-специално фокусните точки получиха възможност да обменят идеи и опит.

Част от дейностите на Агенцията за повишаване на осведомеността през 2009 г. беше [„Общоевропейското проучване на общественото мнение относно безопасни и здравословни условия на труд“](#), проведено с цел да се документира мнението на европейските работници за условията, в които се трудят. Резултатите от проучването показват, че сред голяма част от европейските граждани съществува осезаема тревога, че настоящата икономическа криза може да засегне неблагоприятно здравето и безопасността при работа, като застраши подобренията, които те твърдят, че са забелязали през последните пет години. Всъщност 6 от всеки 10 европейци очакват глобалният икономически спад да доведе до влошаване на условията на труд най-вече по отношение на здравето и безопасността.

За участие в проведения [общоевропейски фотоконкурс](#) бяха получени 1 600 фотографии от 800 участници от целия Европейски съюз. Съгласно темата на конкурса фотографите трябваше да предложат своята интерпретация на въпроса *„Как си представяте безопасността и здравето при работа?“*

За първи път през 2009 г. Агенцията подкрепи [филмовата награда „Здравословни работни места“](#) за най-добър документален филм на тема, свързана с условията на труд, връчена на Международния фестивал за документални и анимационни филми в Лайпциг. Наградата беше присъдена на филма „Процъфтяващ бизнес“ на холандския режисьор Тон ван Зантворт, който показва опасните условия на труд в глобализираната индустрия за производство на цветя.

Информационните дейности включваха и организиране на посещения на журналисти в организациите, на които са присъдени награди за добра практика, изготвяне на видеоклипове на Агенцията и организиране на редица прояви, свързани с БЗУТ.

Дейността по наблюдение на медиите през годината показва значителен интерес от страна на средствата за информация към работата на Агенцията — бяха получени 2260 извадки от печатни издания.

През 2009 г. бяха направени първите стъпки към установяване на ново партньорство в областта на комуникациите, в рамките на което Агенцията ще работи съвместно с ГД „Предприятия и промишленост“ на Европейската комисия и създадената от тази генерална дирекция мрежа „Enterprise Europe“ с цел да бъдат обхванати малките и средните предприятия, и по-специално да им бъде предоставена информация в областта на БЗУТ.

Новите дейности в областта на интернет през 2009 г. включваха откриване на нов блог на Агенцията, проучване на потребителите и сравнителна оценка на уебсайта на Агенцията и уебсайтовете на сходни организации. Реализирана беше и третата година от информационната кампания на Агенцията „Google AdWords“.

РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА

Агенцията продължи да координира своята стратегия със стратегиите на други организации, работещи в областта на БЗУТ. Освен това Агенцията продължи да събира данни, необходими за оценка на въздействието на осъществяваните от нея дейности, и продължава да укрепва своето сътрудничество с международни партньори (сред които за първи се включиха някои държави, участващи в Европейската политика за добросъседство).

ПЕРСПЕКТИВИТЕ ЗА 2010 Г.

Дейностите на Агенцията през 2010 г. ще включват изпълнението на *проекта „Прогнози“* — в рамките на първия етап от проекта ще бъдат проучени ключови социално-културни, икономически, политически, технически и екологични фактори за промени в областта на „зелените“ работни места.

Темите на планираните прегледи на литературата и доклади включват нанотехнологиите, участието на работниците, съчетаното излагане на рискове от възникване на мускулно-скелетни смущения, психосоциални рискове, насилие и тормоз, рисковете за здравето и безопасността, на които са изложени самостоятелно заетите работници, както и доклади в подкрепа на кампанията за безопасна поддръжка.

През юни 2010 г. ще бъде проведено официалното оповестяване за медиите на проучването ESENER с участието на испанското председателство на Съвета на ЕС, а преди това през март на същата тема ще бъде

проведен брифинг в Европейския парламент. През юни ще бъде публикуван доклад, представящ началните резултати, а освен това ще бъде разработен онлайн инструмент за документиране в помощ на анализа на данните от проучването. За целите на вторичния анализ са поръчани четири доклада.

Агенцията ще изпълни пилотни проекти, за да валидира стратегията за разпространение на своя инструмент OiRA, като ще работи съвместно със свои партньори за изготвяне на секторни и национални инструменти.

В доклада за икономическите стимули ще бъде представен актуален преглед на мерките за стимулиране (като например по-ниски застрахователни премии и данъчни ставки), прилагани в цяла Европа с цел мотивиране на организациите да подобряват БЗУТ.

Продуктите, разработени в рамките на проекта „Насърчаване на здравето на работните места“ включват два информационни листа, доклади по конкретни случаи, свързани с промоция на здравето при работа сред млади работници и с промоция на психичното здраве при работа.

Ще започне работата по определяне обхвата на кампанията за периода 2012—2013 г., която ще бъде посветена на една от основните теми на стратегията на Общността — популяризирането на дейностите за превенция на рисковете като крайъгълен камък на европейския подход за подобряване на безопасността и здравето при работа.

Дейностите за популяризиране на кампанията „Здравословни работни места“ – безопасна поддръжка през периода 2010—2011 г. ще бъдат съсредоточени върху партньорската среща в ЕС, на която кампанията ще бъде представена пред потенциалните партньори, официалното откриване на кампанията на 28 април и Европейската седмица за безопасност и здраве при работа през октомври.

В рамките на кампанията ще бъдат разпространени голям обем информационни материали и ще бъде организирано десетото издание на конкурса за добри практики, чиято цел е да бъдат отличени организации, които са разработили новаторски подходи за насърчаване на безопасността и здравето при работа.

През 2010 г. за пореден път ще бъде връчена филмовата награда „Здравословни работни места“ в рамките на фестивала DOK в Лайпциг.

И накрая, тъй като през 2010 г. Агенцията координира Мрежата на ръководителите на агенции, тя ще представлява всички регулаторни агенции на ЕС в момент, когато бъдещото място на агенциите в структурата на управление в ЕС е предмет на дебат.